

PHOTO-LIT

De Belgische fotoroman: het lokale hergebruik van een Europese culturele praktijk

DUUR
 15/01/2017-30/04/2021

BUDGET
 495 285 €

PROJECT BESCHRIJVING

Context:

PHOTO-LIT is een project over de toenemende intermedialisering van literatuur en verhaal dat ook nieuwe lijnen wil uitzetten voor de creatieve en interactieve online ontsluiting van hedendaags populair cultureel erfgoed.

Het object van het project is een weinig bestudeerd aspect van onze moderne cultuur, dat ook een voorbeeld is van erfgoed dat het gevaar loopt verloren te gaan, zowel door de broosheid van het medium (merendeels magazines op slecht papier) en de grote moeilijkheid het materiaal zelf op te sporen (de fotoroman wordt amper beschreven in officiële catalogi of repertoria). Om al die redenen is de fotoroman een fascinerend voorbeeld van het omzetten van een quasi-toegankelijk papieren archief naar een open access online archief.

Opzet en onderzoeksvragen:

De fotoroman is een visuele vertelling met geposeerde foto's, in principe gepubliceerd op magazineformaat. Het was een van de meest populaire media in het naoorlogse Europa voor de opkomst van de televisie. De fotoroman zit op het snijvlak van filmroman, strips, melodrama en feuilleton en de impact en verspreiding van het medium was uitzonderlijk groot. De latere adaptaties en herwerkingen blijven een schitterend voorbeeld van de dynamiek van erfgoedoverdracht, onder meer omdat ze goed weergeven hoe het beeld steeds prominenter naar voren komt in onze moderne manieren van lezen en schrijven. De Belgische bijdrage tot dit medium was aanzienlijk en divers, maar is nooit echt bestudeerd, omdat het onderzoek zich steeds focust op de Franse en Italiaanse tradities en het bestaande materiaal nooit echt in kaart is gebracht, of het nu gaat over privé-archieven of publicaties in officiële instellingen. Het verschil met de stripstudie is op dit punt zeer groot. Om elk misverstand te voorkomen: onder "Belgische productie" bedoelen we "made in Belgium", dat wil zeggen geproduceerd voor Belgische firma's en gepubliceerd in ons land. Veel van dit materiaal zit ("verscholen") in de magazinecollecties van de KBR, bv. in de jaargangen van *Bonnes Soirées* and *Femmes d'Aujourd'hui/Het Rijk der Vrouw*. Het corpus beslaat de periode 1947-65 (voor het wettelijk depot) en 1966-nu (na het wettelijke depot).

Cover van het tijdschrift: Femmes d'Aujourd'hui, n234, 27 April 1961

Cover van het tijdschrift: Bonnes Soirées, n1748, 7 Augustus 1955

PHOTO-LIT

Fragment van de fotoroman gepubliceerd in het tijdschrift
Ons Land met Iris, n26, 1 Juli 1967

De ambitie van het project is dubbel: enerzijds het digitaliseren in open access (KBR, Europeana) van deze productie; anderzijds de interne en historische studie ervan (via twee PhD's, KU Leuven en Université de Liège). In beide gevallen komt de klemtoon te liggen op de specifiek-Belgische inbreng, zowel Franstalig als Nederlandstalig, in een genre dat typisch Europees is, maar dikwijls wordt verengd tot Frankrijk en Italië.

Methodologie and interdisciplinariteit:

PHOTO-LIT omvat een belangrijk digitaliseringsluik (KBR). Het specifiek analytische deel brengt onderzoekers en inzichten samen uit verschillende disciplines: narratologie, informatiekunde, cultuurgeschiedenis, digital humanities. De klemtoon valt op *media archeology* (cf. Erkki Huhtamo & Jussi Parikka, *Media Archeology: Approaches, Applications, Implications*. Berkeley: California UP, 2011) en *comparative textual media* (cf. Katherine N. Hayles & Jessica Pressman, *Comparative Textual Media*. Minneapolis: Minnesota UP, 2013). Dit theoretische kader laat toe de twee grote doelstellingen van het project harmonieus samen te brengen: enerzijds de productie van een media-gericht en interdisciplinaire studies van een "vergeten" culturele praktijk; anderzijds een vernieuwde blik op de relaties tussen print cultuur en digitale cultuur.

Output:

Het analytische deel van het project wordt ontsloten via 2 PhDs, die respectievelijk de interne werking en de bredere geschiedenis van het medium onderzoeken, steeds met de klemtoon op de Belgische context. Het digitaliseringsluik zal een databank en archief genereren, met de volgende kenmerken:

- Meertalig, poly-chronologisch en multimediaal: het archief zal niet alleen een geïllustreerde geschiedenis van de Belgische fotoroman zijn, maar een netwerk uitbouwen dat het materiaal kan verbinden met andere periodes en andere repertoria, zowel binnen als buiten het veld van de fotoroman.
- Het archief is niet alleen historisch gericht, maar zal meer doen dan het "verloren" of "onvindbaar" materiaal repertoriëren. Het zal ook moeten toelaten dat nieuw materiaal wordt aangeboden en zelfs aangemaakt.
- Er komt een meertalige thesaurus, zoals CS Digital reeds heeft gemaakt voor Europeana Photography (<http://bib.arts.kuleuven.be/-photoVocabulary/en.html>). Deze thesaurus zal de terminologie eigen aan de fotoroman omvatten, zowel in het Frans als in het Engels. Ook zullen we de mogelijkheden van crowdsourcing onderzoeken.
- De beeldverzameling komt op de portal site van de KBR, in samenwerking met CS Digital. Metadata en preview upload binnen Europeana is eveneens voorzien en zal gebeuren in samenwerking met Photoconsortium.
- De digitalisering wordt uitgevoerd door de KBR, indien nodig met hulp van KU Leuven Digital Lab. Hierbij worden de hoogst geldende standaarden gebruikt.
- Een metadata stuurgroep met leden uit onder meer de foto-archiefwereld zal het project "EDM-compliant metadata" uit te werken.
- Een IPR comité zal de intellectuele rechten-kwesties monitoren en opvolgen.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Jan Baetens
Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven)
Culturele Studies
jan.baetens@kuleuven.be

Partners

Luciano Curreri
Université de Liège (ULg)
Langue et littérature italiennes
Luciano.curreri@ulg.ac.be

Michel Delville
Université de Liège (ULg)
Littérature anglaise moderne et littérature américaine
mdelville@ulg.ac.be

Frédéric Lemmers
Koninklijke Bibliotheek van België / Bibliothèque royale de Belgique (KBR)
Dienst Digitalisering
Frederic.lemmers@kbr.be

Fred Truyen
Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven)
Culturele Studies
Fred.truyen@kuleuven.be

LINKS

<https://www.photolit-brain.com/>

Facebook pagina:

<https://www.facebook.com/photolitbrain/>